

[eu och facket]

EU är ett hot mot den svenska modellen

Sedan EU-inträdet har avregleringar och privatiseringar satt den offentliga sektorn i Sverige under hård press. Detta har lett till försämrad service för det stora flertalet, sämre arbetsmiljö och särskilt kvinnorna har drabbats när de offentliga utgifterna skurits ned.

EU:s konkurrensregler och upphandlingsdirektiv driver fram en privatisering av offentlig verksamhet och avskaffande av statliga monopol som tillkommit av till exempel folkhälsoskäl.

I EU:s bindande riktlinjer för den ekonomiska politiken anmodas medlemsländerna att minska de offentliga utgifterna, sänka skatterna och att genomföra strukturella reformer av socialförsäkringarna och på arbetsmarknaden. EU:s så kallade stabilitetspakt, som nu vidareutvecklats med finanspakten, sätter en tvångströja på den ekonomiska politiken och tvingar fram minskade offentliga utgifter och social nedrustning.

I Lissabonfördraget nämns inte orden "allmän tjänst" en enda gång. Istället lanseras begreppet "tjänster av allmänt ekonomiskt intresse". Detta med syfte att låta privata företag i allt större utsträckning ta över allmänna välfärdstjänster.

EU:s upphandlingsdirektiv gör kommuner och landsting till inköpsorganisationer. Vård, skola och omsorg ska konkurrensutsättas och skötas av privata entreprenörer. Utarmningen av den

svenska välfärdsmodellen fortsätter. Samhälleliga monopol har avreglerats, bolagiserats och privatiserats som till exempel Vin och sprit, Apoteket och Telia. Järnvägstrafiken står nu på tur. Lissabonfördraget befäster denna utveckling.

Lavaldomen, dvs. EU-domstolens avgörande i konflikten mellan det lettiska företaget Laval och det svenska fackförbundet Byggnads, inskränker rätten till kollektivavtal och begränsar konflikt-rätten och föreningsrätten. Lavaldomen innebär åsidosättande av principen om lika lön för lika arbete och banar väg för lönedumpning. Den fria rörligheten för arbetskraft och tjänsteföretag riskerar att leda till dumpning av löner och villkor på den svenska arbetsmarknaden.

I flera EU-dokument betonas behovet av en mer flexibel arbetsmarknad. Lagar och avtal om arbetstider, anställningsskydd och andra arbetsvillkor ska upphävas eller i vart fall luckras upp. Ett exempel: Våren 2011 beslutade Europeiska rådet om landsspecifika rekommendationer inom ramen för den så kallade europeiska planeringsperioden [en del i EU:s finanspolitiska regelverk]. Spanien uppmanades att överge branschavtal för förhandlingar på företagsnivå, upphöra med automatisk förlängning av kollektivavtal och leverera ökad löneflexibilitet.

Folkrörelsen Nej till EU motsätter sig EU:s privatiseringspolitik och hävdar i stället självbestämmanderätt för stat, landsting och kommuner vad gäller alla allmänna välfärdstjänster.

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Nyligen presenterade EU-kommissionen ett lagstiftningsförslag om utövat av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med gränsöverskridande tjänstehandel.

”Det här är ett hot mot hela vårt förhandlings-system. Jag förutsätter att den svenska regeringen kommer att säga nej då detta ska behandlas av Europeiska rådet”, säger LO:s ordförande Wanja Lundby-Wedin.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informations-spridning genom ett digitalt nyhetsbrev. Vi finns också som en grupp på Facebook med för tillfället 578 medlemmar. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [arbetsplatsombud i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund
Rolf Gustavsson, Svenska Lokförararföreningen SLFF

Förbjud vinst på vanvård

Så kom utspelet man väntat på. Från huvudstadens socialdemokrati i vinstfrågan. Beskedet? Man tror inte att man kan lagstifta fram ett vinstförbud. Enligt oppositionsrådet i landstinget, Helena Hellmark Knutsson, är man nu emot ett vinstförbud. Istället efterfrågar man en "etisk kod" för de vinstdrivna bolag som är inne i vård, skola och omsorg.

Men etiska koder har hittills inte visat sig bita särskilt djupt i skinnet på råbarkade kapitalister. Hela Carema-skandalen i höstas visade vad nog så detaljerade, upphandlingskriterier kan släppa igenom. Företagen på välfärdsmarknaden släss som andra bolag om kontrakt, sänker sina anbud för att nå stordriftsfördelar. I denna kamp säger man en sak i ett kontrakt, verkligheten är ofta en helt annan.

Efter att driften av ett äldreboende är vunnit kommer en vardag där vinsten inte alls tjänas in genom "effektiva arbetssätt" utan genom den gamla vanliga metoden: att låta färre göra mer arbete. Där hämtas pengarna hem.

I snart 20 år har denna offentligfinansierade vinstsektor expanderat kraftigt. Det som skulle skötas av små kooperativ och egenmakt blev storbolag som lade under sig marknader. Nu gör flera av dessa bolag stora vinster. Och ännu större vill de göra eftersom den skyddade sektorn utgör en säker hamn på en i övrigt skakig marknad.

För kapitalet och näringslivshögern är detta en ny strategi. Länge ville man aveckla den offentliga välfärden. Nu vill man inte det längre. Finansborgarrådet Sten Nordin [m] säger sig värna välfärdens kärna men strategin är privatisering. Kapitalet ska in i välfärden och mjölka. Det är detta aktiebolagslagen innebär. En företagsform gjord för att tjäna pengar.

Därför anser alltför att aktiebolagslagen är olämplig att utföra vissa typer av verksamheter, eftersom drivkraften att tjäna maximalt mycket pengar riskerar att skada själva idén med exempelvis sjukvård. Nämligen att till varje pris rädda människor och ge dem sjukvård. Det säger sig själv att en multisjuk alkoholist med TBC utgör ett stort besvär för den som egentligen vill tjäna pengar på att skriva ut små penicillinkurer med återbesök till oroliga lattepappor. Men grejen är att de ändå har rätt till den allra bästa sjukvården. Även om de är fattiga, jobbiga och svårt sjuka. Därför måste varje mekanism som gör det lön-

samt att vanvårda eller ge någon lite sämre utbildning än den bästa möjliga, motarbetas och förbjudas.

Men medan Vänsterpartiet utarbetat ett eget förslag om vinstförbud och LO utreder hur "non profit" kan bli principen i välfärden samtidigt som Miljöpartiet vill ha tydligare regler – så tvekar Socialdemokraterna.

Problemet är nu att S i Stockholm inte verkar fatta denna verkliga politiska målkonflikt. Eller så vågar man inte ta den för att man fruktar att den valfrihetssuktande medelklassen ska fortsätta fly partiet. Men vad man måste inse är att medelklassen vill ha en socialdemokrati som faktiskt står för någonting eget, exempelvis ett tydligt vinstförbud. Dessutom handlar detta inte om valfriheten. Man kan få fortsätta välja skola och vårdcentral även sedan aktiebolagen visats på porten.

Men vad är kvar av socialdemokratin om stora bolag hälsas välkomna in i välfärdens och jämlikhetens finrum? Tror man att det hjälper om man står där och viftar med sin hederskodex?

Daniel Suhonen

**Stöd Folkrörelsen
Nej till EU:s
kampanjfond. Hela
vår verksamhet
bygger på
medlemsavgifter
och frivilliga bi-
drag från enskilda
och andra organi-
sationer. Sätt in
ett valfritt belopp
på plusgiro 603
95 78 - 7.**

Staten och kapitalet på samma spår

En flitig resenär berättar på Facebook om en resa med ett av SJ:s snabbtåg. Han ser en medelålders man leta efter en fungerande toalett. Förgäves. Den nödige pinkar i utrymmet mellan två av vagnarna.

Också på Öresundstågen är samtliga toaletter ibland avstängda. När franska Veolia tog över trafiken efter DSB First steg biljettpiserna men på toalettfronten hände ingenting. Ekot talade med en av de ansvariga offentliga beställarna: "Att det varit dåligt städat och toaletter ur funktion beror [...] på att man prioriterat att tågen ska gå i tid istället för att prioritera att städa."

Tiderna är det som bekant också si och så med.

NU LOVAR REGERINGEN 55 MILJARDER till järnvägen. Men anslagen rör inte städning, vagnreparationer och toalettömningar. Det är operatörernas ansvar.

Så mycket färre stopp på grund av trasiga kontaktledningar, växelfel och elavbrott blir det knappast heller så länge marknadskaoset fortgår. 2011 anslog regeringen 800 miljoner extra till banunderhållet. Drygt en sjättedel skänkte Trafik-

verket till ett privat företag som misskött uppgiften att hålla banorna i Västra Götaland i skick. Brittiska Balfour Beatty fick 125 miljoner kronor för att ge upp sitt kontrakt. Samma företag är efter en ny upphandling åter ute i spåren. Med fortsatta svårigheter att klara sitt jobb.

I år och nästa år anslår staten 1,8 miljarder extra till banunderhållet, en summa som regeringen nu ämnar permanenta. Jag har talat med verksamma i branschen. Ingen har sett till dessa pengar. Underhållsvolymererna är desamma som förut. Vart tar pengarna vägen? En del slukas troligen i merutgifter för fuskjobb och skrala kontrakt, annat går till snabbt växande "indirekta underhållskostnader".

AFFÄRSMÄSSIGHETEN SKULLE BEFRIA OSS från förkalkad offentlig byråkrati. Men med marknadsmekanismerna följde tvärtom mer byråkrati: färre banarbetare än tidigare underhåller spår, kontaktledningar och signalsystem; alltfler tjänstemän sitter på kontoren och räknar på kontrakt och försöker få ordning på härvan av entreprenörer och underentreprenörer. Det kostar på att ha Europas mest avreglerade järnväg.

Få utanför kretsen av profitörer och politiskt ansvariga tycker att återgången till 1800-talets marknadskaos inom järnvägen fått gynnsamma

Köp "Det stora tågrånet"!

Mikael Nybergs nya bok "Det stora tågrånet" har fått lysande recensioner.

Köp "Det stora tågrånet" genom Folk rörelsen Nej till EU till reducerat pris.

Du betalar 200 kronor plus porto [ordinare bokhandelspris 269 kronor].

Beställ boken genom att mejla gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

följder. Ändå rullar det på.

Det påminner om borgerlighetens oförmåga att göra något åt det sena 1800-talets järnvägselände. Staten körde tåg på stambanorna. Vid sidan om fanns ett gytter av privata järnvägar. Bönder klagade över att de blev skinnade, samordningen var usel och de privata ägarna fann det inte lönt att investera i eldrift och annan ny teknik. Riksdagen tillsatte utredningar och avhöll debatter. Den allmänna meningen var att järnvägen måste "enhetliggöras", det vill säga underställas en planhushållning i någon form, statlig eller monopolkapitalistisk.

MEN INGET HÄNDE FÖRRÄN ARBETARRÖRELSEN på 1930-talet bröt in i regeringsorganen och kris och krig försvagade motståndet mot ett förstatligande.

Behovet av samordning är betydligt större idag. Trängseln i järnvägsspåren är så stor att minsta störning får vådliga följder, och på grund av den globala uppvärmningen är det nödvändigt att planmässigt ställa om hela transportsystemet. Men våra politiska organ förmår inte åstadkomma något som ens är i närheten krigsårens planhushållning. I stället löser de upp vad som funnits av ordning och reda.

Vad beror det på?

"Produktion är [...] rätt ointressant ur mervärdesynpunkt", förklarade Wallenberg-direktören Claes Dahlbäck 1996.ⁱⁱ De stora företagen söker positioner där de kan parasitera på den globala produktionsprocessen. De lejer ut alltmer arbete till underleverantörer i led på led. Monopolvinster för egen del, en utarmande konkurrens för övriga - det är affärsmodellen.

Denna utpressning har i hög grad drabbat den offentliga tjänsteproduktionen. I ett projekt inom Aspeninstitutet förklarade företrädare för kapitalintresset 1983 hur en avveckling av allmännyttiga åtaganden skulle "frigöra resurser för ekonomin", det vill säga de stora företagen.ⁱⁱⁱ

Tömningen av tågens toaletter får för finansaristokratins skull vänta. Samtidigt öppnar sig nya affärsmöjligheter. Privata kapital flockas kring kvarlevorna av det allmänna.

Förr hjälpte politikerna familjen Wallenberg att tjäna pengar på tåg, telefoner och läkemedel. ASEA drog fördel av Statens Järnvägar, Ericsson verkade i symbios med Televerket och Astra levde på den offentliga sjukvården. Idag får Wallenbergarnas EQT hjälp att riskfritt profitera på tågkaos, liggsår och försämrade skolresultat.

Det är en kapitalism som förgör förutsättningarna för fortsatta sociala framsteg.

Regering, riksdag och kommunala organ har i tre decennier administrerat den nedåtgående spiralen. Det handlar inte bara om okunnighet och brist på eftertanke. Det politiska överskiktet börjar likna det politikerskrå som i USA går ut och in i finanshusen på Wall Street.

Björn Rosengren drev som minister på avregleringen av TV- och telekommarknaderna. Strax var han välbetald rådgivare till en av vinnarna, familjen Stenbeck.

Han ansvarade också för styckningen av SJ i vinstjagande enheter. Resultatet blev inte så lyckat, medger han. Men han fick god ersättning för sin korttänkhets. Han tjänade 30 miljoner kronor på privata affärer med det nya SJ.

En räkka ledande socialdemokrater har gjort liknande karriärer, påpekar Eva Franchell i sin nya bok. Pär Nuder, som fortfarande har stort inflytande i partiet, arbetar idag för EQT och privatiseringsbyrån Albright Stonebridge Group.

Konkurrensutsättningen av järnvägen och andra nyttigheter må vara förödande för landets infrastruktur och för den allmänna välfärden, men den erbjuder möjligheter till socialt uppåtstigande och personlig berikning för ett överskikt av yrkespolitiker och statliga och kommunala ämbetsmän. Så får den systematiska dumheten fäste i faktiska intressen.

DET FINNS KRITIKER AV UTVECKLINGEN också i dessa kretsar. Ulf Adelsohn är inte ensam.

Men jag tror inte på någon vändning förrän motståndet underifrån på nytt bryter fram. Ilskan över upplösningen av det allmännyttiga hopar sig på två håll: hos brukarna och hos de anställda. När dessa kollektiv förenas kan det hända saker.

Var det bättre förr?

Ja och nej. Det var bättre på den statliga tiden än i den 1800-talsoreda vi fått tillbaka i ny form.

Enhetliggörandet är en nödvändig men inte tillräcklig förutsättning för framsteg. Statens Järnvägar ägnade sig under en stor del av 1900-talet åt att lägga ner så många banor man kom åt. Bilen skulle ta över. Vi har gått från planmässig avveckling av järnvägen till marknadsmässigt sönderfall.

Det vi behöver är en planmässig utveckling av tågtrafiken.

Och en del annat.

Mikael Nyberg

EU försöker krossa facken i hamnarna

Svenska Hamnarbetarförbundet tvingas åter bekämpa EU:s försök att avreglera hamnverksamheten i syfte att dumpa löner och arbetsvillkor.

Förbundsstyrelsen har gett avdelningarna uppdrag att diskutera hur stödet ska utvecklas till främst Portugals hamnarbetare som tvingas föra en öppen strid mot EU:s diktat. Nyligen diskuterades saken på fackmöten i Hamn4an i Göteborg, förbundets största avdelning samt i avdelning 121 i Karlshamn och på båda orterna ställde sig medlemmarna bakom att delta i en europeisk sympatistrejck med kamraterna i Portugal.

– Besluten i Göteborg och Karlshamn stämmer väl överens med de rapporter vi fått från hela landet att medlemmarna i det stora hela anser att nu måste vi återigen agera kraftfullt, säger förbundsordförande Eskil Rönér. Han räknar med att frågan om sympatistrejcker med kamraterna i Portugal avgörs av förbundsstyrelsen under september månad.

Landets hamnarbetare har under 2000-talet vid åtskilliga tillfällen framgångsrikt strejkat och demonstrerat mot EU:s försök att införa ett hamndirektiv som helt avreglerar verksamheten. Det breda motståndet i Europas hamnar har hittills stoppat EU-kommissionens liberalisering.

Nu görs ett nytt försök där trojkan bestående av EU-kommissionen, Internationella valutafonden IMF och Europeiska centralbanken ECB återkommer med kärnan i det gamla hamndirektivet som krav för att ge nödlån till Portugal. I en studie från EU-kommissionen lyfts först Lissabon och sedan Antwerpen fram som stora hamnstäder där fackens inflytande ska krossas.

Här kontrollerar facken fördelningen av jobb till hamnarbetarna vilket kapitalisterna hatar då det frånhänder dem viktiga delar av kontrollen över arbetet. Kan de städernas hamnarbetare betvingas så blir det lättare att krossa facken i andra storhamnar.

– Vi ser att EU tagit avregleringsdirektivet för hamnverksamheten och bakat in det i nödlånspaketet till Portugal. EU kräver att skillnaden mellan hamnarbetare, sjömän och gråfirmor ska tas bort och syftet är att pressa våra löner och villkor, säger Erik Helgesson, förtroendeman i Hamn4an och medlem i förbundsstyrelsen.

– Ytterst vill de krossa facken i hamnarna.

Erik Helgesson är givetvis tillfreds med det enhälliga beslutet på medlemsmötet i Göteborg och berättar att Martin Berg, från Göteborg och förbundsstyrelsen, ska till ett möte med hamninternationalen IDC redan 12 september som behandlar frågan om samordning av strejker mot avregleringen. Redan är det klart att Portugals hamnarbetare går ut i en andra strejck 17–23 september.

– Det är ett reellt hot att avregleringen kan komma också till oss. Därför måste vi hålla i kampen mot EU:s avregleringar och vi kommer aldrig att ge oss, säger Rolf Axelsson från Hamns verkställande utskott och ordförande i avdelning 121. [Rolf är också medlem i Folkrörelse Nej till EU:s Fackliga Nätverk.]

– Här i Karlshamn har vi på mötet ställt oss positiva till att strejka mot EU.

Lars Rothelius

Tyskland har profiterat på euron

Tysklands exportoffensiv kunde byggas upp med den billiga euron. Men att alla tyskar har tjänat på euron är ett lika dumt påstående som att skylla eurokrisen på lata greker.

”Tyskland har ordning på ekonomin. Om alla hade skött sig lika bra som Tyskland så hade det inte varit någon euro-kris. Det är Tyskland som räddar de sydeuropeiska krisekonomierna.” Så lyder mantrat som rabblas av de nyliberala euroanhängarna.

Men nyliberala mantran har alltid fel. Sanningen är att Tyskland har profiterat på euron.

Landets exportindustri är stark därför att eurosystelet varit särskilt gynnsamt för just Tyskland. Exportindustrins offensiv kunde byggas upp i skydd av den billiga euron. Den kraftiga exportexpansionen sker på andra länders bekostnad. Euron är en jackpot för Tyskland. Men en katastrof för Sydeuropa.

Den nyliberala politiken och gemensamma valutan innebär jättestor profiter för det tyska storkapitalet.

De tyska bankernas kassakistor blev överfulla. Pengar som dessa banker före krisen lånade ut helt vilt till länder som Grekland, Irland och Spanien. Bankerna där lånade lika galet vidare till

hysteriskt byggande och konsumtion. Allvarliga ekonomiska problem växte. Dolda bakom en alltför låg ränta. Fastställd för hela euro-zonen av den europeiska centralbanken ECB.

De enskilda länderna hade ingen makt över räntan. Om de haft det, så hade det i flera fall varit en klok politik att höja den egna räntan för att kyla ner ekonomin. Irlands LO:s chefsekonom Paul Sweeney sa i en intervju, som jag gjorde med honom för två år sedan, att räntan hade varit fyra procent högre om Irland hade haft en egen valuta.

Det gigantiska euro-projektet bygger på en europeisk elits stormaktsdröm. Men med en valuta och en ränta för ett område med så olikartade ekonomier var projektet dömt att misslyckas. Resultat ser vi nu: En sann mardröm.

Om inte euron funnits så hade den tyska D-markens värde skjutit i höjden. En ökning av D-markens värde som, enligt den danske ekonomen Henrik Herlov Lund, handlat om 20-30 procent. D-marken hade blivit nästan lika stark som dagens Schweizer Franc. Då hade den tyska exportboomen stannat av.

Å andra sidan hade länder som Grekland, Irland och Spanien, utan euron sett de egna valutorna sjunka i värde. Deras exportindustri hade kunnat skjuta fart igen. Nu är de däremot fastlåsta i nedgång och kris. Detta på grund den gemensamma valutan och den nyliberala politik som fokuserar på nedskärningar.

Utan euron hade det självklart inte varit frid och fröjd. Kapitalismen har återkommande kriser inbyggda i sin själva funktion. Men den gemensamma valutan frantog de enskilda länderna möjligheter att hantera, och finna vägar ur, krisen.

Två kloka tyskar skrev 1848 ett berömt manifest. Där står det: "Historien om alla hittillsvarande samhällen är historien om klasskamp". Det stämmer sannerligen i dagens Tyskland. Euron är nämligen inte en jackpot för alla tyskar.

Nästan en fjärdedel (23 procent) av de tyska löntagarna var lågavlönade under 2010. Andelen lågavlönade har ökat med 2,3 miljoner sedan 1995 och den största ökningen har skett i västra Tyskland. Närmare åtta miljoner löntagare lever på mindre än 9,15 euro (75 kronor) per timma brutto. Det finns 800.000 heltidsanställda som tjänar mindre än sex euro (49 kronor) per timma. Det är en månadslön på cirka 8.500 kronor.

Så det är lika vansinnigt fel att skylla eurokrisen på "lata greker", som det är att påstå

att euron gjort alla tyskar rika. Den avgörande motsättningen går inte mellan länder. Den går mellan klasser. Och klassmotsättningar går inom och över alla landgränser.

Den insikten krävs för att finna en väg ut ur krisen och bekämpa dess grundläggande orsaker.

Stellan Hermansson

Sverige anmält till Europarådet

Begränsningarna i strejkrätten som kom till efter EU-domstolens avgörande i Lavalkonflikten, bryter mot Europarådets sociala stadga. Det anser LO och TCO som nu anmäler Sverige för regelbrott.

Organisationerna har anmält Sverige till Europarådets kommitté för sociala rättigheter för brott mot artiklarna 4, 6 och 19 i den sociala stadgan.

Ett av brotten gäller inskränkningen av svenska fackföreningarnas rätt att ta till stridsåtgärder för att få teckna kollektivavtal för arbetstagare som formellt är anställda i ett annat EU-land, men som jobbar i Sverige.

Europarådets kommitté för sociala rättigheter övervakar att medlemsländerna lever upp till bestämmelserna i den sociala stadgan som respektive land har ratificerat. Reglerna gäller både arbetsrättsliga och sociala frågor, till exempel bostadsfrågor. Medlemsländerna rapporterar årligen hur de har följt reglerna.

Europarådet har inget med EU att göra utan är ett mellanstatligt samarbete mellan 47 europeiska medlemsländer. Genom att ratificera Europarådets sociala stadga har medlemsländerna en folkrättslig förpliktelse att följa de beslut som Europarådet kommer fram till.

Lavaldomen, som kom i december 2008, innebär att svenska fackföreningar inte får vidta stridsåtgärder för att tvinga utländska företag att teckna svenska kollektivavtal. Det räcker med att det utländska företaget, genom avtal eller lag, betalar sina anställda löner som motsvarar svenska minimilöner.

Lavaldomen får till konsekvens att utländska företag med utländsk arbetskraft kan dumpa löner och villkor på den svenska arbetsmarknaden. Det är för att förhindra detta som LO och TCO anmält Sverige till Europarådet.

Gösta Torstensson

Otrygghet på jobbet skapar inga nya jobb

Möjligheten att hyra in tillfällig personal tillfredsställer arbetsgivarnas allt högre krav på flexibilitet. Men för de anställda innebär allt fler tillfälliga anställningar och inhyrning sämre trygghet och mindre av inflytande och gemenskap.

Det är dessutom, tvärtemot vad Bemanning-företagens vd Henrik Bäckström, hävdar, ett reellt problem att arbetsgivare väljer att säga upp egna anställda för att istället låta inhyrd personal föra deras jobb. Det är en brist i lagstiftningen som gjort det möjligt. Vänsterpartiet vill åtgärda den bristren och stärka skyddet mot godtyckliga uppsägningar. Bemanningsbranschen hävdar att det skulle strida mot EU:s bemanningsdirektiv, men facken och den jurist som utrett direktivet åt regeringen håller inte med.

Bäckström hävdar vidare att bemannings-företag skapar nya jobb. Det är ett tveksamt påstående. Arbetsgivare betalar knappast stora pengar till bemanningsföretag utan orsak. Det jobb inhyrda gör skulle rimligen bli utfört av egna anställda om inhyrning inte vore en möjlighet.

Men det märkligaste i Bäckströms resonemang är att han hävdar att de påstådda ”nya” jobben hotas om det inte längre går att sparka fast anställda personer för att ersätta dem med inhyrda. Det faller på sin egen orimlighet. Vi vill bekämpa arbetslösheten och skapa ett nytt arbetsliv som präglas av inflytande, trygghet och gemenskap. Då måste de fasta anställningarna bli fler – inte färre.

Josefin Brink

Avregleringar för bemanningsföretagen

”Vi oroar oss för att fackföreningar och politiker fortsätter att acceptera inskränkningar mot bemanning, i strid med den europeiska bemanningsslag som sedan förra året råder i Sverige.”

Det skriver Henrik Bäckström, förbunds-direktör för arbetsgivarorganisationen Bemanningföretagen, med anledning av att Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt vill att riksdagen ska besluta om ett ”skarpt förbud” mot att säga upp fast anställd personal för att ersätta den med bemanningsföretag och att öka det fackliga

inflytandet på området så att facket får möjlighet att lägga in veto mot bemanningsföretag.

Bäckströms uttalande borde ta död på de villfarelser som finns inom delar av fackförenings-rörelsen om att EU:s bemanningsdirektiv innebär ett ökat skydd för de anställda. Verkligheten är den motsatta.

Fackföreningarna och andra organisationer bör sätta tryck på riksdagspartierna att de inte ska implementera EU-direktivet utan slå vakt om riksdagens suveränitet i frågan och våra möjligheter att förhindra alternativt hårt reglera bemanningsföretagens verksamhet genom att förstärka fackföreningarnas ställning. Det vill säga stick i stäv med direktivet syfte att avreglera och undanröja ”alla hinder” för bemanningsföretagen.

Gösta Torstensson

Ta upp kampen om språket

På första maj i år talade Jonas Sjöstedt om de ”privata profitörerna”. Det skapade förvirring hos en del. Varför ska inte sjukhus, vårdhem och skolor få drivas av privata bolag när de som exempelvis bygger sjukhusen tillåts gå med vinst?

Anledningen är i grunden enkel – verksamheten i offentligt drivna sjukhus, vårdhem och skolor handlar om omsorg utan vinstintresse. I privat verksamhet är vinsten överordnad allt annat [i ett aktiebolag är det till och med inskrivet i bolagsordningen]. De sjuka och vårdbehövande blir ett medel för att göra vinst. Att finansieringen oavsett driftform görs via skatter har lockat till sig riskkapitalister, som insett att det går att tjäna oerhörda pengar på välfärden [cirka 8 miljarder kronor förra året].

Efter Carema-skandalen tvingades riskkapitalet till en tillfällig reträtt. Plötsligt bröt en annan verklighet igenom de språkliga dimridäerna i form av en vägd blöja. Nu samlar företagen åter sina styrkor under ledning av förre Scania-chefen Leif Östling. Svenskt Näringsliv, Almega, Friskolornas Riksförbund och Vårdföretagarna startar programmet ”Stärk kvaliteten i välfärdstjänsterna” för att sopa bort minnet av Carema-skandalen. Vi kan förvänta oss en anstormning av propaganda i alla möjliga media, framför allt i de borgerliga tidningarna.

I en debattartikel anklagade representanter för de socialdemokratiska ungdomsförbunden i Norden högern för hyckleri. Man säger sig ha anammat den nordiska välfärdsmodellen – medan

man i det tysta bedriver ett systemskifte för att rasera densamma. Dagens Nyheter ledarsida gick i taket dagen efter och menade att detta är att dumförklara väljarna, som ju röstat på Alliansen två gånger. Säger Reinfeldt att högern är ett arbetarparti så är det så. Därför är det nu viktigare än någonsin att genomskåda de språkliga narrspeglarna. Ett sätt är att återuppväcka gamla hederliga begrepp som går direkt till kärnan; att tala om just "profitörer" i stället för riskkapitaliser, eftersom detta är precis vad det handlar om. I anslutning till detta kommer Gemensam Valfärd Stockholm att anordna en återkommande "Carema Memorial Day" för att se till att "Carema" förblir ett levande begrepp. Vi hoppas på allt stöd från andra som vill hålla profitörerna borta från den gemensamma välfärden!

Lars Taxén

Facken i Europa förlorar en generation

Unga väljer bort facket över hela Europa. Det är en ödesfråga, hävdar en forskare som varnar för att det kan leda till företagsstyrda organisationer tar över fackens roll.

Facken i Europa har tappat många medlemmar de senaste tio åren. Trenden är tydlig. Gapet mellan ung och gammal ökar. Det största misslyckandet är att de inte lyckas värva nya medlemmar i de yngre åldersgrupperna. Medelåldern i förbunden stiger och de unga går inte med i samma utsträckning som förr. Tydligast märks detta i Sydeuropa samt i Tyskland, Storbritannien och Holland. I Holland är bara 10 procent av

dem som är under 35 år med i ett fack. Motsvarande siffra i åldersgruppen 55-65 år är 35 procent.

I länder där a-kassan är kopplad till facket, som exempelvis Sverige, är gapet något mindre. I Sverige är 60 procent i åldern upp till 35 år med i facket. Bland gruppen äldre svenskar är nästan 80 procent med i ett fack.

Konsekvenserna för framtiden kan bli allvarliga, särskilt i centrala och östra Europa, menar Kurt Vandaele på det fackliga forskningsinstitutet ETUI i Bryssel.

Gösta Torstensson

Finlands jobbveckor är kortast

Tväremot alla påståenden är det faktiskt inte EU-länderna i syd som jobbar minst. Det är nordbor som har bland de kortaste arbetsveckorna i EU.

Det framgår av en ny rapport från EU-organet Eurofond som har sammanställt offentlig statistik över arbetstider i EU-länderna under förra året.

I Finland motsvarar ett heltidsjobb i snitt 37,8 timmar på en vecka, inklusive eventuell övertid och frånvaro. Det gör den finska arbetsveckan kortast i Europa följt av Frankrike och Irland.

På åttonde plats hittar man Sverige med en arbetsvecka på 38,9 timmar i snitt.

Krisdrabbade Grekland har en arbetstid på 39,9 timmar.

Längst är arbetsveckan i Rumänien med i snitt 41,3 timmar följt av Luxemburg och Tyskland, enligt Eurofonds redovisning.

Gösta Torstensson

Vill du veta mer om EMU?

Köp Gösta Torstenssons bok
Myter och fakta om EMU.
Pris 100 kronor [plus porto].
Beställ boken genom att mejla
gosta.torstensson@nejtilleu.se

Protesterna växer på Iberiska halvön

Förra lördagen den 15 september demonstrerade hundratusentals medborgare mot den av Trojkan [EU-kommissionen, Europeiska centralbanken, ECB, och Internationella valutafonden, IMF] befallda åtstramningspolitiken i Spanien och Portugal. I Spanien sammanstrålade omkring 650 000 människor efter marscher från Spaniens provinser på Colon-torget i centrala Madrid. Manifestationen arrangerades av de två stora centrala facken UGT och COOO samt ett ytterligare 150-tal fackliga och sociala organisationer som i mitten av juli i ett socialt forum förklarade Ravoyregimens och Trojkans stålbadspolitik för oacceptabel.

På banderoller på Colon-torget kunde man läsa: "Låt oss agera! De ruinerar vårt land och vi måste stoppa dem!", "Nedskärningarna inom hälsovården DÖDAR", "Rädda människorna – inte bankerna".

Generalsekreteraren för COOO Ignazio Fernandez Toxo fyllde på med "Det är en lögn att det inte finns en annan väg för att återupprätta ekonomin" och "Det är regeringens politik förorsakar alltför mycket smärta".

REGERINGEN MARINAO RAVOY DRIVER ett åtstramningsprogram på 102 miljarder euro fram till slutet av 2014. Den har utlovat miljarder för att rädda banken Bankia från konkurs. Den har dragit in julpremien för offentlighetsanställda, ökat momsen, reducerat arbetslöshetsersättningen och på Trojkans order börjat nedmontera arbetsrätten. Det är helt i linje med var vår finansminister Anders Borg kallar för "nödvändiga strukturella reformer".

Samtidigt med dessa manifestationer ökar risken på grund av åtstramningspolitiken för en "balkanisering" av Spanien.

På provinsen Kataloniens nationaldag den 11 september förvandlades en demonstration mot åtstramningspolitiken till ett mäktigt uttryck för Kataloniens självständighet i vilket mer än 1,5 miljoner deltog, vilket till och med förvånade ledarna för de Katalanska självständighetspartierna.

Solidariteten sätts på prov när befolkningen i en mer utvecklad provins som Katalonien inte längre vill vara med att via skattepengar till

Madrid hjälpa till att finansiera fattigare provinser som Andalusien och Extremadura. I krisen spår växer självständighetssträvanden i flera andra av Spaniens 17 provinser.

Demonstranterna på Colon-torget krävde en folkomröstning mot denna politik. Men viktigare än en folkomröstning om åtstramningspolitiken, som Ravoyregimen knappast kommer att utlysa, är att fackföreningsrörelsen går vidare med kravet på en nationell generalstrejk.

Den 18 september ägde omfattande demonstrationer rum i Portugal. Detta efter att regimen Pedro Passos Coelho nyligen fått beröm från Trojkan för att sköta åtstramningspolitiken väl. Financial Times tvingas tala om ett "bakslag" som hotar Coelhoregimen och dess åtstramningspolitik. Tidningen skriver att flera hundra tusen tog till gatorna i Lissabon och andra städer i den största manifestationen hittills mot nedskärningspolitiken. Bl.a. kastade demonstranterna tomater och fyrverkerier mot IMF:s portugisiska huvudkontor.

De massiva protesterna utlöstes efter det att Coelho i portugisisk TV gett till känna en sju procent ökning av avgiften för socialbidrag som skulle finansieras direkt ur de anställdas lön. Många kallar detta för en "skattedevalvering", men fackföreningsaktivister säger istället att detta är att "råna de anställda för att betala bossarna".

EU-kommissionens president José Manuel Barroso, som tidigare varit premiärminister i Portugal, varnade efteråt för politiska "uppbrott och polarisering", som skulle få en extrem negativ påverkan och ifrågasätta det "klimat av förtroende som Portugal gradvis har byggt upp".

DE OMFATTANDE PROTESTERNA TYCKS också ha tagit det fackliga etablissemang något på sängen. Financial Times skriver om att manifestation kännetecknades av en förändring i allmänhetens inställning, som uppenbart oroar.

Tidningen skriver att protesterna "koordinerades via internet av oberoende organisationer snarare än av politiska partier och fackföreningar" vilket attraherade många som aldrig tidigare gått i en demonstration. "Jag har upplevt ett bättre liv än mina föräldrar, och de hade ett bättre liv än sina föräldrar", sade en offentlighetsanställd i Lissabon, och tillade "Jag har kommit hit för att jag fruktar att så kommer inte bli fallet för mina barn".

Jan-Erik Gustafsson

Facklig kampanj om rätt till vatten

EPSU, den europeiska fackliga federationen för offentligt anställda, har dragit i gång en namninsamling för rätten till vatten.

– Vi vill att EU-kommissionen garanterar att vatten och sanitet är mänskliga rättigheter. Dessutom kräver vi att vatten- och avloppstjänster drivs i offentlig regi och inte konkurrensutsätts, säger Jerry van den Berge, ansvarig för vatten- och avloppsfrågor inom ESPU, till Kommunalarbetaren.

Sedan första april finns ett så kallat medborgarinitiativ inom EU. Om ESPU:s medlemsorganisationer i de olika EU-länderna samlar in minst en miljon namnunderskrifter måste EU-kommissionens behandla deras krav. Från och med den 31 augusti kan man registrera sitt namn direkt på webbsidan: www.right2water.eu.

LO fortsätter tappa medlemmar

LO fortsätter att krympa. Antalet medlemmar i LO-förbunden är nu 1.493.480, enligt tidningen Arbetets nätupplaga. Första halvåret sjönk antalet medlemmar med knappt 9.000 personer, den minsta minskningen under hela 2000-talet, skriver Arbetet. Mest minskar Livs, ner 2,5 procent, träfacket GS, minus 1,9 procent och Metall, minus 1,8 procent. Handels och Transport ökar, upp med 1,6 respektive 0,3 procent.

Lag mot vinster i välfärden

Vid en "folkriksdag" utanför riksdagshuset den 17 september antog deltagarna som samlats för att protestera mot nedskärningar och privatiseringar av välfärden en lag mot vinster i välfärden:

”§1 Lagens omfattning

Denna lag gäller villkor för att driva offentlig finansierad välfärd, som skola, barnomsorg och äldreomsorg, liksom statlig organisering av infrastruktur som post och kollektivtrafik.

§2 Principerna för offentlig finansierad välfärd och infrastruktur

Organiseringen av den offentligt finansierade välfärden, liksom den centrala infrastrukturen, är en gemensam angelägenhet underställd demokratisk kontroll. Inga statliga eller kommunala bidrag kan tillfalla vinstdrivande företag vars

överskott går till vinster åt företag, koncerner, riskkapitalbolag eller enskilda spekulanter.”

Växande klyfta mellan rik och fattig i Tyskland

Skillnaderna mellan fattig och rik ökar i Tyskland. 1998 ägde de 10 procent rikaste hushållen 45 procent av den samlade privatförmögenheten. Tio år senare hade den stigit till 53 procent. Skillnaden mellan före detta Väst- och Östtyskland är också stor. I väst har privathushållen i genomsnitt en förmögenhet inklusive fastigheter på 132.000 euro, i öst 55.000 euro.

Tuffare spanska pensionsvillkor

Den spanska regeringen överväger att frysa pensionerna och öka takten i genomförandet av höjd pensionsålder till 67 år. Åtgärderna beräknas spara fyra miljarder euro, motsvarande 34 miljarder kronor, årligen och ska ses som ett steg för att möta kraven för att få ett väntat "lånepaket" från EU och IMF, uppger källor till Reuters.

Transport lämnar fackligt samarbete

Det fackliga samarbetet 6F tappar en medlem. Transport får inte längre varatillsammans med de fem andra LO-fackförbunden, Byggnads, Elektrikerna, Fastighets, Målarna och Seko.

”Beslutet är en logisk konsekvens av att Transport valt att stå utanför FASAB, som 6F:s administrativa bolag”, skriver Fastighets ordförande Hans Öhlund på den egna hemsidan.

Tråkigt, tycker Transport som nu i stället lägger allt krut på LO-samarbetet.

Varför ska man rösta?

”Sedan 30 år har vi fått en tudelning där makt och demokrati har skiljts åt.” Det säger Ignacio Ramonet. Förra chefredaktören för Le Monde Diplomatique, nu professor på Sorboneuniversitetet, till Aftonbladets kulturskribent Petter Larsson [22 september]. ”Politikerna har den demokratiska legitimiteten, men marknaderna har makten. I Europa har folk börjat inse att dem vi röstar på har två chefer över sig: EU-byråkratin och kapitalmakten. Varför ska de rösta?”

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.